СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVI. Ч. 290. Джерзі Сіті, Н. Дж., середа, 14-го грудня 1938. No. 290. Jersey City, N. J., Wednesday, December 14, 1938. VOL. XLVI.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1010. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

УРЯД ЗА РОЗВІЙ ТОРГОВЛІ З ПІВДЕННОЮ АМЕРИКОЮ

ВАШИНҐТОН. — Коли в Лімі радить конгрес американських держав над наладнанням політичних відносин між ними, у Вашинґтоні уряд почав живі заходи для кращого розвою торговельних відносин між Злученими Державами й краями латинської Америки.

Торговельні дослідники виказують, що велика частина торгівлі Злучених Держав з краями Америки пропала для Злучених Держав на користь тоталітарних держав Европи, і тому Злучені Держави хочуть тепер ужити всяких заходів, щоб відвоювати назад цю торговлю. Федеральний уряд свідомий того, що для цього йому буде треба поправити торговельний кредит для імпортерів американських товарів у латинській Америці, і тому ріжні бюра уряду взялися за вироблювання відповідних плянів. Очевидно ці пляни потім мають бути потверджені конгресом.

СУД ОБОРОНЯЄ ПРАВО МУРИНА ДО ОСВІТИ.

ВАШИНҐТОН. — Лойд Ґейнес, сейнтлуїський мурин, добився від Найвищого Суду Злучених Держав признання собі права до побирання найвищої освіти в стейтовій інституції.

Він позвав у суд університет Мізурі за те, що він не приняв його на факультет права, бо він мурин. Суд рішив, що стейт має приняти його або до стейтового університету між білих студентів, або відкрити факультет права при існуючому муринському університеті Линколна.

За рішення була лише більшість трибуналу. Два судді, а саме Рейнолдс та Ботлер були проти рішення.

СЛІДСТВО НАД МОНОПОЛЯМИ.

ВАШИНҐТОН. — Пере[illegible] тимчасовим краєвим економічним комітетом, що розсліджує вплив промислових і фабричних монополів на економічне життя Америки, станув як свідок Ф. Ґ. Смит, президент підприємства Гартфорд-Емпаєр Ко. оф Гартфорд, Конн., і признав, що його підприємство має монополь на виріб машинерії до виробу скляних начинь та що воно може диктувати ціни на цю машинерію. Він боронив цього монополю тим, що він корисний для його покупців та що на всякий випадок краще, що монополь має приватне підприємство, ніж мав би його мати уряд.

АҐІТАЦІЯ ЗА ЗНИЖЕННЯ ПОДАТКІВ ДЛЯ ЗАЛІЗНИЦЬ.

ВАШИНҐТОН. — Союз Американських Залізниць заявив публично устами свого ґенерального синдика перед сенатським комітетом для поділу приходів, що як залізницям удасться обнизити податки, то 500,000 робітників дістануть роботу на залізницях.

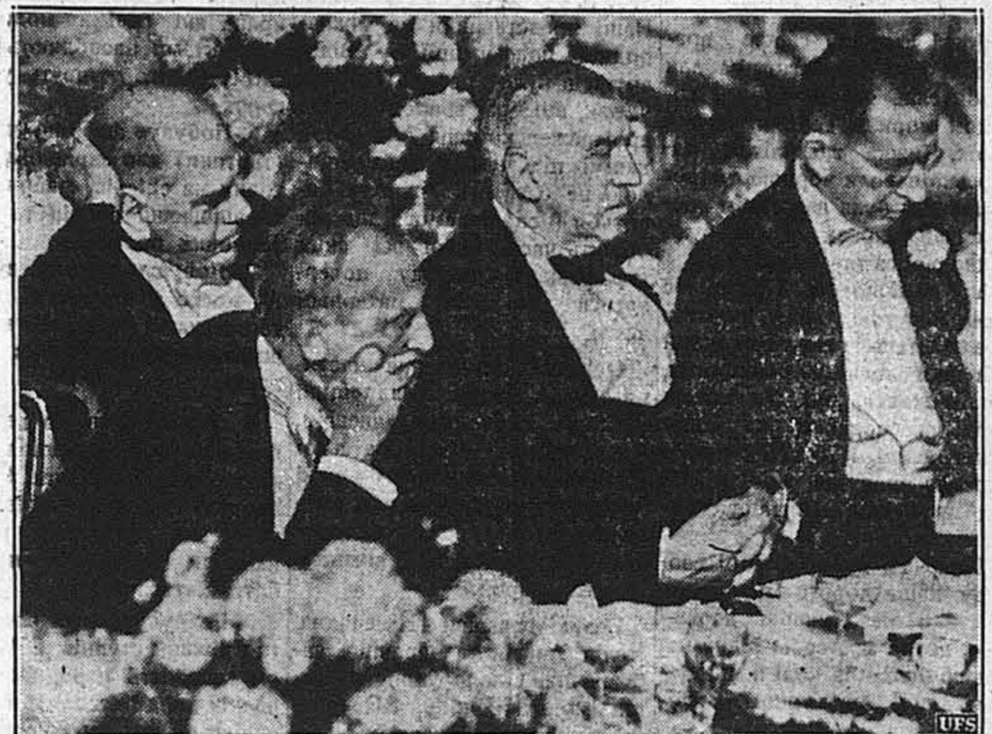
АКТОР ПРИЗНАЄТЬСЯ ДО ПАЧКУВАННЯ ДОРОГОЦІННОСТЕЙ.

НЮ ЙОРК. —Відомий радіовий актор Джордж Бернс, що виступає звичайно зо своєю жінкою Аллен, признався перед федеральним суддею, що він перевіз через границю Америки вартости $4,885 дороге каміння для своєї жінки, не подавши про це деклярації митовому урядові. Цим він допустився злочину пачкування, за котре суддя може дати йому взницю до 18 літ і гривну до $45,000.

СМЕРТЬ ВІДОМОГО ОБМАНЦЯ.

СПРІНҐФІЛД (Мізурі). — У Медичному Центрі Злучених Держав помер у 58. році життя на недугу серця по невдатній операції Ґастон Б. Мінс, один з найширше відомих злочинців Америки.

Помер він як вязень, відсиджуючи 15-літню кару вязниці за те, що дістав обманством від Чарлза Линберга $104,000, обіцявши йому доставити назад живою його дитину, схоплену злочинцями. Походив з багатої родини в Норт Каролайні, ходив до університету і по скінченні його дався ширше пізнати своїм безправним домаганням до одної асекураційної компанії. З вибухом світової війни став німецьким шпигуном з платнею $1,000 на тиждень, але покинув службу, мовляв, коли довідався, що Німеччина пробувала вмотати Мексико до війни зо Злученими Державами. В 1917. році він став детективом міліонерки-вдови Мод Кинг, щоб обороняти її перед женихами. З часом дістав увесь її маєток у свою владу, а потім вдова згинула від пострілу в голову. Мінса обвинувачено як вбивника, але присяжні судді його пустили як невинного. Він став аґентом детективської спілки Бернса, а потім дослідником департаменту судівництва та мав часті клопоти за хабарі. По ріжних скандалах став дослідником союзу фабрикантів проти комуністів, був арештований за побиття своєї жінки, а накінець дістав гроші від Линдберга, вдаючи посередника схоплювачів.

БАҐАТСТВО Й ПОТУГА АМЕРИКИ ПРИ ОДНОМУ СТОЛІ.

На бенкеті Американського Союзу Фабрикантів, котрий недавно відбувся в Ню Йорку, а на котрому промовляв англійський політик Антоні Іден, за столом бесідників засіли: Алфред Слови, президент Ґенеральної Моторової Корпорації; Юджін Ґрейс, президент великої сталевої корпорації Бетлегем Стіл; Чарлз Швоб, предсідник Бетлегем Стіл; та Ламонт Дю Понт, президент Дю Понт Ко.

ЦЕРКВА ВІДПЕКУЄТЬСЯ ПРОМОВ КОКЛИНА.

Кардинал Мунделейн, римо-католицький архиєпископ Шікаґа, подав єпископові Шеліля для прочитання на радіо заяву, що радієві промови о. Чарлза Коклина не є офіціяльними поглядами римо-католицької церкви, а тільки його особистими. Заява кардинала була виголошена на радіо зараз по тім, як о. Коклин назвав Френка Ґоґена, президента Американської Адвокатської Палати, що промовляв проти переслідування жидів, замовленим бесідником жидівських орґанізацій. Ґоґен є католик і в своїй промові наводив слова папи римського на доказ, що католицизм і антисемітизм не можуть погодитися.

ЩО РОКУ 100 ТИСЯЧ ФРАНЦУЗІВ МЕНШЕ.

Недавно оголошено статистику руху населення у Франції за перших 6 місяців, з якої виходить, що число подружь зменшилося в порівнянні з першим півроком м. р. на 1,700, а число розводів зросло на 300. За перше півріччя 1938 р. у Франції вродилося 3 тисячі дітей менше, як за півріччя 1937., а скількість померлих збільшилась на 23 тис. більше в порівнянні з півріччям минулого року. Загалом у Франції за цей піврік уродилося 48 тисяч менше, ніж померло у тому часі. Оголошена статистика викликала велику тривогу в широких колах французького громадянства.

БЕЗРОБІТНІ ОБДЕРЛИ БЕЗРОБІТНОГО.

У Львові придержали якогось нагого чоловіка, що біг вулицями міста і тремтів із студени. Виявилося, що це 21-літній Антін Паславський, безробітний. Востаннє мав він заняття в млині в Люблинськиму Томашеві, але під зиму це заняття втратив. До Львова приїхав він шукати праці й тут попав між нуждарів, які й ограбили його так, що він побіг на місто нагий. Паславського одягнули й передали шупасовій стації.

ПЕРЕШКОДИ ПРИ ВІДНОВІ СОЮЗУ УКРАЇНОК.

З краю доходять щораз нові вістки про перешкоди, що їх робить місцева адміністраційна влада Союзові Українок, не допускаючи до віднови Т-ва. Не зважаючи на дві інтервенції у повітового старости у Львові, філія С. У. у Винниках не може дочекатися звороту зарештованих книг, печатки і т. ін.

Філії С. У. у Заліщиках не видано книг і печатки через те, що місцеве староство „не має на це перед виборами часу".

Станиславівська філія С. У., що має так багато кружків, не може відновити діяльности тільки тому, що п. староста не мав часу підписати відповідного розпорядження в цій справі. Не помогли кількакротні домагання, домівка ще й досі стоїть опечатана.

Коли філія С. У. у Тернополі звернулася до староства з домаганням звороту річей, забраних їй при ревізії, у відповідь почула, що всі її речі староство спалило та знищило. Яким робом це сталося, коли рішення про розвязання Т-ва не було ще правосильне, а закон про стоваришення накладає на владу обовязок берегти майно припиненого товариства?

ВУЛЬКАНІЧНИЙ ПОПІЛ УКРИВАЄ МІСТО НА ФИЛИПИНАХ.

Підчас тайфуну, що навістив острови Филипини останнього тижня, вульканічний попіл з гори Майон, знесений водами, покрив місто Каліліґ. Ціле місто зникло, але жертв у людях не було. Зате доносять про багато жертв у людях в інших місцевостях. У провінції Сорсоґон згинуло 98 осіб, у провінції Албай 18, у провінції Самар 28, а в Камарінес Сур 1.

НЕ ХОТЯТЬ ВИНАЙМАТИ МЕШКАНЬ ПОЛЯКАМ.

Німці в Данціґу — як звідомляє польська преса — не хотять віднаймати помешкань полякам.

ФІЛЬМОВИЙ АРТИСТ І. МОЗЖУХІН ЗБОЖЕВОЛІВ.

Один з найбільших артистів з епохи німої фільми, Іван Мозжухін, збожеволів і його замкнули в заведенні для божевільних в Анваль у Франції. Трагедією Мозжухіна було те, що він не міг навчитися ніякої світової мови і не міг грати ніяких роль у звуковій фільмі. Тому попав у нервовий розстрій і вкінці збожеволів. Мозжухін був у 1912 р. адвокатом у Москві, але не виграв ні одного процесу і перекинувся на фільмового артиста. Щойно тоді здобув світову славу і великий маєток завдяки своїй великій красі, зокрема магнетичній силі свого зору. По 15 роках тріюмфу стрінула його незавидна доля.

УКРАЇНЦІ НЕ ДІСТАНУТЬ ПОЛЬСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА НА ЗАОЛЬЗАНСЬКОМУ ШЛЕСЬКУ.

У „Деннику Законів" Польщі появилася новеля до закону про громадянство, на основі якої всі громадяни, що мешкали на Заользанському Шлеську перед 1-шим днем листопада 1918-го р., дістали право громадянства. Дістали громадянство також особи польської народности, що перебували на цій території до 1-го жовтня 1938-го р. Не дістануть польського громадянства всі українці, чехи, німці й жиди, які мешкали на Заользанському Шлеську від 1-го листопада 1918-го р. до 1-го жовтня 1938-го р. Ці всі особи мусять виcтаратися громадянства тих держав, з яких вони переселися на Заользанський Шлеськ.

РЕВІЗІЇ Й АРЕШТУВАННЯ В БІБРЦІ І ПОВІТІ.

Бобрецька поліція перевела ревізії й арештування в Бібрці: Андрія Козакевича, Олексу Коцюмбаса, Романа Коцюмбаса, Василя Качоровського і В. Грицишина. Крім того поліція арештувала по кілька осіб з кожного села бобрецького повіту.

АНҐЛІЯ НЕ СПИНЮВАТИМЕ НІМЕЦЬКОГО ПОХОДУ НА СХІД

ЛОНДОН. — Обговорюючи відношення Анґлії до німецького походу на схід, кореспондент „Ню Йорк Таймсу", Фердинанд Кун, доносить з Лондону таке: „Німецький наступ у напрямку України, це теж така річ, якої анґлійці не моглиб спинити, навіть колиб хотіли. Вістки, які дістає анґлійський уряд, вказують, що Німеччина плянує з весною натиснути на Польщу з ціллю відірвати польську частину України. Колиб техніка судетського підбою була повторена наступного року далі на сході, то нема найменшої причини думати, що Анґлія дала би Польщі більшу поміч, ніж дипломатичну, або економічну. Анґлія не робилаб з цього великої світової кризи; хіба Франція хотілаб сповнити свої мілітарні зобовязання супроти Польщі. Але в Анґлії ніхто з тих, що знають добре Францію, поважно не вірить, що Франція піде до війни на те, щоб помогти Польщі, колиб останню напала Німеччина. Коротко кажучи, британський уряд уважає теперішні границі східної Европи за „пливкі" і не журиться тим дуже, що там станеться".

ДОЛЯ ЗРАДНИКІВ.

ХУСТ. — Карпатська „Нова Свобода" з 20 листопаду ц. р. пише: „Пан Фенцик, вожд „русскости", на менкеті, влаштованім містом Ужгородом у честь мадярських офіцирів окупаційної армії, заявив, що він завжди боровся за спільні польсько-мадярські кордони й надіється, що в той спосіб „русскость" буде процвітати. Та не довго загрілися „русскіе" в мадярськім Ужгороді. Наш кореспондент повідомляє, що мадярська поліція по вулицях Ужгороду, якщо вчує когось, що говорить якоюсь відмінною від мадярської мовою, зараз напоминає: „Не говоріть інакше як по мадярськи, бо буде зле. Тут Мадярщина". В той спосіб „русскіе" мусять виріклися своєї „русскости", за яку вони нібито боролись".

Русофіли приголомшені.

Та сама „Нова Свобода" в іншому місці пише: „Настрій тих „русских", які ще в нас залишились, дуже поганий. Більшість „русских" досі йшла за Фенциком і Бродієм. Але тепер, коли ввесь „русский" фронт показався в дійсному світлі головного зрадника народних інтересів, настав між „русскими" великий переполох. Зведена „русска" інтеліґенція ще й досі не може опамятатися від того удару, який нанесла новітня історія нашої країни на цей зрадницький, штучний, чужими грішми плачений напрямок. Нема сумніву про те, що та мала частина зведених „русских", яка вірила в перемогу „русскости", неґайно витягне відповідні висновки й прилучиться до народу. Але свідомі, чи несвідомі, зрадники народу мусять щезнути з публичного життя".

АЖ ТЕПЕР ЧЕХИ НАБРАЛИ РОЗУМУ.

ПРАГА. — В чеській пресі тепер є велика зміна у відношенні до українського народу. Цю зміну зазначує між іншим і чеський часопис „Пражскі Ліст", який у числі з 23 листопаду ц. р. пише: „В останніх двацятьох роках виявилась повна непрактичність нашої національної політики в Підкарпатті. Ми підтримували ввесь час русский напрямок проти українського, вважаючи останній ірредентичним. Тимчасом останні події виявили цілком щось інше. Представники русского табору, Бродій і Фенцик, як тільки прийшли до влади, відразу виступили гостро проти чехів і всього, що чеське, звільняючи з посад усих чехів і приготовляючи плебісцит. Цей факт став повною компромітацією тих чеських партій, що підтримували русский напрямок.

Українці рятують ситуацію.

„На щастя, виступив у тому моменті український напрямок з о. А. Волошином, створив українську владу і всією своєю вагою взявся рятувати ситуацію, щоб не допустити до катастрофи. І так ми стали свідками дивного явища: українські ірредентисти поставилися за неподільність Підкарпаття! А представники русского напрямку ходять під руку з мадярами. А представник „куртяківців", Демко, русскою мовою витав вступаюче в Мукачів мадярське військо".

СТВОРЕННЯ ВІЙСЬКОВОЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ В КАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

ХУСТ. — Міністерство внутрішніх справ Карпатської України затвердило статут Орґанізації Народньої Оборони, „Карпатська Січ". Ця орґанізація свій осідок матиме в Хусті, але свою працю буде простягати на цілу Карпатську Україну. Члени її дістали право носити зброю. Мета цеї орґанізації — оборона державних і національних інтересів Карпатської України, плекання оборонного духа в народі, поборювання ворожої пропаґанди, всесторонія підтримка українського уряду та постійне вдержування ладу й порядку.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jeresy City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ДВІ АМЕРИКИ ПРОТИ ЕВРОПИ

У Лімі, в південно-американській республиці Перу, відбувається конференція американських держав. Хоч така конференція відбувається правильно кожного року, то ще ні одна з них не викликала в світі такого загального заінтересування, яке викликує цьогорічна. Всі відчувають, що на цій конференції будуть приняті рішення, які матимуть поважний вплив не лише на Америку, але й на цілий світ.

Головним питанням, яке прийдеться вирішити цій конференції, буде питання відношення з одного боку між Америкою й Европою, з другого боку між Злученими Державами та так званими краями латинської Америки.

Перше питання здавна було важним для Америки, котру скольонізували виселенці з Европи. З часом ці виселенці збунтувалися проти матерного краю й стали від нього незалежні. Зробили це поселенці в англійських кольоніях і поселенці в еспанських кольоніях. З часом уся майже Америка стала континентом, незалежним від Европи. Лише десь недесь лишилися кольонії европейських держав, за винятком великої англійської кольонії Канади. Европейські держави не переставали робити заходи, щоб дістати втрачені кольонії назад під свою владу. Англія, наприклад, робила такі зусилля по повстанні Злучених Держав Америки кілька разів. Треба було її побити кілька разів, заки вона відпекалася таких бажань раз на все.

Щоб захоронити Америку від посягань того роду, американський президент Монров проголосив засаду, котра стала звісна як засада Монрова, що краї Америки належать до країв Америки, а не до европейських держав. Довкола цієї ідеї Злученим Державам удалося гуртувати довго краї латинської Америки, котрі вважалися загроженими подібними посяганнями европейських країв.

Одначе від часу, як Еспанія й Портуґалія ослабли так, що вже ніякої загрози латинській Америці не представляли, провідництво Злучених Держав ослабло. Та за нього Америці не дуже йшло, як довго Европа нічим не грозила американським інтересам. Останніми часами тоталітарні держави стали захоплювати від Злучених Держав торговельні ринки по державах латинської Америки, а далі стали ширити свою ідеольоґію, противну демократичній системі Злучених Держав. Америка стала добачувати в цьому охоту створити в Америці базу для створення держави в державі з ціллю добути собі евентуально кольонії.

Так дивляться на розвій подій в Америці Злучені Держави й кличуть інші краї Америки боронитися перед цими новими зазіханнями Европи по багатства Америки. Звісно, не всі держави Америки дивляться на події в цей спосіб. Декотрі з них самі зближаються своїм устроєм до тоталітаризму. Інші не бачать небезпеки в посяганнях европейських держав. Інші чують завсть, страх чи ворожнечу до Злучених Держав. Ріжні інтереси сплітаються й переплітаються, і ледво чи вдасться Злученим Державам створити з Америки одноціле заборолο проти політичної й економічної пенетрації Америки Европою.

МАНІФЕСТ

Український Народе Підкарпаття!

Довгі століття поливаєш Ти кровю й потом свою рідну землю. Важкою працею на полях і лісах, в горах і долинах заробляєш Ти хліб для себе й для дітей своїх. Великі скарби Твоєї землі, найбагатші простори та поклади забрали від Тебе ворожі сусіди, а Тебе, господаря цієї землі, зробили наймитом і поставили на службу панів та мадярських магнатів.

Довгі століття своєю працею творив Ти багатства для гнобителів, які голодом і холодом морили Тебе й дітей Твоїх. Тяжка тисячлітня мадярська неволя чорною хмарою повисла була над Твоїм споконвічним краєм і не було видно просвітку визволення.

Але прийшов час і Ти підніс свою могутню голову, повстав мов велетень із сну та на цілий світ проголосив 20 років тому, що Ти живеш, що Ти хочеш бути господарем на своїй рідній землі. І 20 років тяжко боровся знову за своє право під проводом найкращих синів своїх.

Тепер Ти виборов собі свободу, **наше дороге Підкарпаття стало незалежною державою, котра має свою рідну народню владу на чолі з премієром д-ром Августином Волошином.**

Український Народе Підкарпаття!

Важку хвилину переживаєш тепер Ти. Твої відвічні вороги сіють розбрат і безладдя, обманом і підкупом хочуть завести Тебе в нове ярмо неволі. Вороги побачили, що Ти в своїй вільній і незалежній Підкарпатській Державі побудуєш щасливе життя, не будеш більше працювати на своїх гнобителів, а всі вироби мозолистих рук своїх будеш сам уживати, з багатств своїх будеш сам хосен мати.

Великою ненавистю до свободи Твоєї наповнилися серця ворогів. Повели вони завзяту боротьбу проти Твого визволення, проти свободи Твоєї.

З болем в серці сповіщаємо Тебе, що на вимоги Мадярщини дві великі держави, які створили арбітражну комісію для полагодження спору за границі молодої нашої Підкарпатської Держави, приділили Мадярщині великий шматок нашої споконвічної землі спільно з містами Ужгород, Мукачів та Берегово. Опираючись на фальшиву статистику наших ворогів, вони відірвали від живого тіла українського народу багато сіл і міст, де живе переважаюча більшість українців-русинів. Тепер старовинні міста наші, як город князя Лаборця Ужгород та город князя Федора Корятовича Мукачів, дня 10. листопаду 1938 р. були передані мадярам. Наші представники на міжнародній конференції у Відні змушені були погодитися на умови, що їх запропонувала арбітражна комісія. Але народ наш і під чужою займанщиною не спустить прапору боротьби й сподіваємося, що настануть часи, коли всі сини українського народу повернуться до своєї матерньої землі.

Одначе відступлення частини земель наших Мадярщині нехай не спричинює зневіри. Під владою Підкарпатської Держави полишилися великі простори, які дадуть нам змогу будувати своє господарство й промисел, щоб виживити ввесь народ.

Великі держави Німеччина, Італія, Англія та Франція забезпечили непорушність наших нових границь, а Польща й Мадярщина визнали їх та гарантують перед великими державами невтручання до наших внутрішніх справ.

Тепер наша Підкарпатська Держава **перенесла столицю свою до міста Хуст**, звідки почнеться нова сторінка нашої славної історії.

Перша Центральна Українська Народня Рада, турбуючись долею всього українського народу нашого, котрий стільки поніс жертв у боротьбі за свою волю, тепер проголошує, що вона з повною відповідальністю перед народом і його майбутніми поколіннями буде й надалі стояти на сторожі права та здобутої свободи українського народу. А для того, щоб народ наш був всебічно забезпечений, на внесок Першої Центральної Української Народньої Ради влада чим скорше зробить наступне:

1. Переведе земельну та лісову реформу на справедливих основах, приділюючи вільні землі безземельним та малоземельним селянам.

2. Побудує промисел для обрібки та перерібки сирівців, що їх стільки має на землі й під землею наш край.

3. Подбає про піднесення й розвиток хліборобства, скотарства й садівництва, щоб одиниця земельної площі та сільські господарства давали більше виробів.

4. Створить кооперативну організацію працюючих людей, відкриваючи споживчі, кредитові дружества та дружества для збуту виробів.

5. Розбудує модерне молочарство за взірцями гірських країн, які своїми молочними продуктами засобляють цілий світ і багато живуть у своїх горах.

6. Побудує фабрики та пили (тартаки) для спрацювання лісових матеріялів, фабрики для спрацювання овочів та інших харчових ростин.

7. Побудує дороги, залізниці, мости й закріпить береги та зрегулює ріки, щоб вони не нищили ґрунтів наших господарів.

8. Приступить до великого будівництва домів, шкіл, залізничних стацій, лічниць і інших споруджень, щоб забезпечити населення вигідними помешканнями та загалом піднести його життєвий рівень.

9. Розбудує своє шкільництво різних ступнів, збільшуючи скількість народних та середніх шкіл і створить свою українську високу школу — університет. Подбає про те, щоб діти незаможних родичів могли вчитися в середніх та високих школах.

10. Подбає про тілесне виховання народу, сприяючи організації товариств для плекання спорту й гімнастики.

Все виконає наша влада в прискореним порядку, щоб скорими кроками наздогнати передові народи світу й вивести наш народ на широкий шлях поступу й щасливого життя.

Своїй народній владі Перша Українська Народня Рада обіцяє повну підтримку та закликає всі верстви українського громадянства без ріжниці віри й станової чи клясової приналежности стати в спільні обєднані лави й під проводом своєї народньої влади будувати Підкарпатську Державу.

Хоч і відійшла велика скількість мадярського та жидівського населення Підкарпаття до Мадярщини внаслідок приділення тій державі наших земель, то й на терені нашої держави полишились групи населення, які належать до інших народностей.

Наша влада й Підкарпатська Держава забезпечить вільний розвиток за кожним, хто з пошаною ставиться до наших народніх змагань та респектує наш державно-політичний устрій.

Український Народе Підкарпаття!

Сміливо й гордо подивися на простори та природні багатства. **Тепер Ти є господарем і власником їх. Уже ніхто від Тебе не відбере споконвічної землі Твоєї.** Наша Підкарпатська Держава опирається на силу цілого 50-міліонового українського народу, який пробудився до державного життя й недалека та пора, коли українська правда переможе. Наша держава опирається на міцний союз чехів і словаків, з якими український народ Підкарпаття творить свою спільну конфедеративну державу. За нами стоїть могутня Німеччина, яка висунула етнографічну засаду при будуванні нових держав. Наші границі забезпечили великі світові держави, які будуть підпирати нас у державно-політичнім, господарськім та культурнім будівництві. **Але ми опираємося на власні сили народу й провадимо працю та боротьбу в інтересах лише свого народу.**

До творчої будівничої праці кличемо всіх вірних синів нашої нації, які довго терпіли чужинецьку неволю й тепер скинули кайдани з рук. Осяяні визвольним ідеалом, наповнені вірою в велике майбутнє сини й дочки Твої, Український Народе, простягають свої вільні руки, щоб обняти всю нашу націю й запалити світло волі в своїй Батьківщині на вічні часи.

Хай живе Підкарпатська Держава! Хай живе її народня влада! Хай живе український народ!

В Хусті, дня 10. листопаду 1938.

Перша Українська Центральна Народня Рада.

Е. Жарський.

ЗАКАРПАТТЯ

Спершу кілька слів про саму назву. Загальноукраїнська назва „Закарпаття", або „Закарпатська Україна" обіймає землю, що простягнулася здовж південних узбіч Карпат від Спишу аж до Семигороду за Білу Тису. Сюди входить північно-східня частина Словаччини, що її замешкують збитою масою українці, та т. зв. „Підкарпатська Русь", що її границю Чехословаччина протягла на захід від ріки Уж, залишивши багато українців у межах Словаччини. Найдальше на захід висунена українська місцевість, це село Остурня, далеко поза Криницею на галицькому боці коло Дунайця. Починаючи від цієї місцевини українці живуть від Карпат на південь, по лінію: Любовня-Пряшів-Михалівці — на північ трохи від місцевости Чоп, на північ від міста Берегова по Руську Поляну. Увесь цей простір захоплює 16,144 квадратових кільометрів із 734,000 населення. Алеж сама т. зв. „Підкарпатська Русь" налічувала 12.700 кв. км. — є це ледви одна сімдесята частина всіх тих земель, де живуть українці. І ще не відомо, який простір займати буде Закарпатська Україна як самостійна державна одиниця, бо саме йдуть переговори українського закарпатського уряду із словаками у справі управильнення кордонів на заході, від Словаччини. Але все-одно це не буде найменша держава в Европі. Єж держави, що мають усього кілька, кільканацять чи кількадесять моргів (Папська держава, Сан Маріно — в Італії, Монако — над Середземним морем), Андора (між Францією та Еспанією) займає 500 кв. км., Данціґ — 2,000 кв. км., Люксембурґ є упятеро менший, а Альбанія навіть не удвоє більша від нашого Закарпаття.

Таксамо ще тепер невідомо, який буде адміністраційний поділ Закарпаття. Алеж досі т. зв. Підкарпатська Русь була поділена на чотири округи (жупи), що мали назву від головних міст цих округ: ужгородська, мукачівська, берегівська, четверта округа звалася від назви тамошніх гір — мармароська, бо найбільше місто в цій околиці Сигіт, належить тепер до Румунії.

Закарпаття переважно гориста країна. Лише на півдні тягнеться низина. Через те й із цілого простору припадає найбільший відсоток землі на гори та ліс, що займає 53% усієї землі. Орні ріллі та сади займають усього 14%, сіножаті та пасовиська 27%, невжитки 6%.

На цілому цьому просторі живе 734,000 мешканців, і між ними:

українців	526,000	(71.8%)
жидів	89,000	(12.1%)
чехів і словаків	48,000	(6.5%)
мадярів	43,000	(5.8%)
румунів	13,000	(1.8%)
німців	12,000	(1.3%)
інших	3,000	(0.7%)

Щодо самих українців, то це такі самі люди, як і по цей бік Карпат: на заході живуть — лемки, далі — бойки, на сході — гуцули. Говорять вони своїми говорами: лемківським, бойківським та гуцульським, як і на північній частині Карпат у Галичині. Ті, що живуть у горах, звуть себе верховинцями, а ті, що мешкають на долах, називають себе долиняками. Щодо заняття населення, то воно займається головно хліборобством (66.3%), алеж серед українців є аж 82% хліборобів. Земля Закарпаття родить найбільше кукурудзи й вівса, за ними йде — пшениця, жито, конюшина. Досить добре розвинуте і скотарство. Де лише можна, населення плекає виноград, що дозволяє йому виробляти доброякісні вина.

Брак усякої сировини стоїть на перешкоді розвиткові промисловости. А проте тут таки добувають вугілля, залізо, срібно-оловяно-цинкові руди. Тільки всього цього не багато. Зате куди вже більше добувають потасових руд, головно в околицях гор. Тиси. У Солотвині добувають сіль (річно 1,226,000 сотн.).

Закарпаття має теж досить живців, купелевих місцевин із йодовими, залізистими, чи солянковими водами. До війни зїжджалося сюди багато купільників. Сприяло цьому підсоння Закарпаття, яке є лагідніше, ніж у нас. Не диво, що на низах вдаються й деякі південні ростини.

Ріки Закарпаття, що впливають усі до Тиси (а з нею до Дунаю) такі: Уж, Ляториця, Ріка, Боржава, Тересва.

Столиця Закарпатської України Ужгород, осідок уряду; положений серед чудової долини ріки Ужа, має поверх 40,000 населення. Є тут українські школи (ґімназія, учительська семинарія, міщанська школа, багато народніх шкіл і т. д.), духовна семинарія, багато українських культурних („Просвіта", „Народній Дім", „Український Театер" і т. д.) та господарських установ і товариств.

Історичне значіння має місто Мукачів, над рікою Ляторицею, із 27,000 мешканців; є тут теж українські установи, рафінерії нафти, фабрики тютюну. Найбільше значіння для нас у тому місті має манастир із XIV. в., оснований кн. Коріятовичем.

Пряшів влучений до Словаччини — одне з найстарших міст, із XII. в., має 20,000 мешканців, осідок гр.-кат. єпископа (від 1866. р.), з цікавими памятками мистецтва.

Із інших місцевостей назвемо на Гуцульщині — Ясіння (10,000 мешк.), Рахів (7,000), відома купелева місцевина в Карпатах, а далі — Густе (Хуст), Волове, Довге, Перечин, Бичків (два останні містечка — відомі із високої національної свідомости своїх мешканців). Тут назватиб іще Берегів (із українською ґімназією) та Солотвину (копальні соли) — перше має мадярську більшість, друге — румунську. — („Життя й Знання").

СЛОВАЧЧИНА ТА СЛОВАКИ

НАРІД І ЙОГО РОЗСЕЛЕННЯ.

(10)

На другий день обоє молоді вчасно по святочному зодягаються. Він надягає даровану йому нареченою білу сорочку, бере новий капелюх із китичкою, яку припняла наречена; де носять ремені, мусить бути широкий ремінь, і „валашка" (палиця) в руці, яку лише на хвилину в церкві передає дружбі. Молоду прибирає старша дружка і дружки, заплітають їй волосся і прибирають стяжками, на голову вкладають їй „парту", себто вінець або розмариновий з позолочуваними листками або із штучних цвітів, зеленого і білого коліру. Цілий одяг мусить бути прикрашений, часто золотою ниткою вишиваний, чоботи червоні.

Як усе готове, приходить молодий із цілим почотом (дружба несе великий колач і печений воловий язик або яку іншу печеню для пароха) до дому молодої. Дім тепер замкнений і аж після довгих короводів, коли їх впустять і „млодуха" вийде з комори, починається „венчене", себто на тарілці кладуть сильно завинений вінок і роздають між присутніх дарунки, китички, хустки колачі.

Перед самою церквою молода з дружками ховається десь за вуглом, аж її дружба мусить викупити від дружок яблуками або горіхами, а потім веде її до престолу. Молодята при престолі повинні станути якнайближче себе, щоб лихо проміж них не могло протиснутися. Як вернуться додому (кожне з молодят зо своїм почотом до свого дому), побавляться трохи і розходяться аж до вечора, в якому забирають молоду до мужа. В домі молодого запрягають до воза часом і 4 коні, молодий і дружби сідають на коні з музикою, співом і стрілянням їдуть до дому молодої, що знову замкнений. Після промови та відповідей сідають до заставлених столів, потім приводять молоду з комори і саджають при молодім. Щоб молодим ніколи не забракло „життевого світла", ставляють перед ними дві засвічені свічки у дворамённім свічнику. Часто свічка або свічник представляє голого хлопця — тому молода закриває собі очі, щоб на те не дивитися. По обіді та подяці молодого батькам молодої за її виховання сідають на вози і при співі жінок їдуть до хати молодого. З воза перед хатою зсаджує молоду сам молодий. Він мусить станути на стільчик, накритий мішком, щоб так легко діти приходили на світ, як із мішка. Як увіходять до хати, мати молодого подає мід (щоб їм усе життя було солодке), часом і постіль натирає медом. В деяких околицях молода мусить здіймати молодому чоботи на знак покори та слухняности.

На третій день молода дає молодому сорочку, причому кличе його по імені, старша дружка втинає їй волосся та впроваджує до світлиці до танцю. Пополудні батьки та свояки молодої ідуть до молодят у гості, де на них у сінях ждуть самі молоді, а побіч них дружба зо свічкою та тарілкою. На тарілку батьки кладуть молодій гроші у віно, обіймають її і цілують, а таксамо і зятя.

Останній, четвертий, день найвеселіший. Цей день це радше забава ніж обряд, забава в „соломяного князя". Молодь переодягається за пастухів, мисливців, за ведмедя, а один за соломяного князя. Його з соломяною бабою садовлять на возі, одначе лише з одним колесом, два запрягаються до воза та везуть „князя" у супроводі ріжних наганячів, що викрикають і стріляють. За ними ступає найстарший дружба із засвіченою ліхтарнею, а молода, окружена дружками, з коновками в обох руках (відси: „ідене по воду"). Похід кінчать музиканти. (Д. буде).

ВІД „ОБЄДНАННЯ".

Річні наради головного уряду „Обєднання Українських Організацій в Америці" відбудуться в суботу, 24. грудня 1938 р., в Джерзі Сіті, Ню Джерзі, в домі У. Н. Союзу, 83 Гренд вул. Початок нарад у 2. год. пополудні.

Управа.

З ДНЯ

ЗАСЛІПЛЕНІСТЬ ПОЛЯКІВ.

Львівське „Діло" приносить таку новинку: **„Пан Вінклер теж не має товару для українців.** Як довідуємося, дроґерія (друґстор) п. Вінклера в Ринку також відмовляє продажу товару клієнтам, які говорять по українськи. Обслуга цієї крамниці замісць видати товар, відповідає українцям: „Тутай ендеци!" У звязку з цим звертаємо увагу українській суспільності, яка все ще ходить на закупи до чужих крамниць, що всі польські крамниці і харчівні дістали інструкції від ендецьких організацій не обслугувати українців. Може це врешті відучить нашу суспільність від „торговельної вірности" чужому господарському світові".

КЛИЧ „СВІЙ ДО СВОГО".

Отож поляки, не здаючи собі з цього справи, дають українцям прекрасну науку, як поступати. Бо деяким українцям не поможе заклик своїх власних інституцій і провідників. Вони вперто лізуть до чужинців, та ще й до того своїх ворогів, і своїми грішми помагають затягати собі петлю на шию.

А не треба забувати, що українці під Польщею нині мають уже розвинений свій промисл і торговлю. На одній промислово-торговельній українській виставі виявилося, що українці вже мають настільки розвинений свій промисл, що під оглядом продуктів щоденної потреби вони зближаються до самовистарчальности. Крім того також виявилося, що українські продукти далеко кращої якости, ніж чужинецька тандита, що заливає наші ринки.

ПОЛЯКИ НАС УЧАТЬ.

Але, як кожна суспільність, так і наша має певний відсоток таких людей, що то думають, що чуже краще і ліпше. Та частина вперто ходила до польських склепів і там витрачувала свої гроші. Українські підприємці чухали свої потилиці, але не вміли тому зарадити.

Та їм на поміч прийшли самі поляки: вони видали розпорядок до всіх своїх склепів, щоб відмовляли продуктів усім тим українцям, що заговорять по українськи. „Тутай ендеци" — мають відповідати склепарі українським покупцям і, надувшись, мають відвернутись від них. А українські покупці, постоявши в таких випадках засоромлено хвилину, опускають склеп з порожніми руками й мусять удаватись до своїх склепів. А свій склепар вустріне їх чемною і радісною усмішкою, заговорить по українськи, дасть добрий і дешевий товар і попросить знов заходити.

ВОДА НА НАШ МЛИН.

В той спосіб і наша торговля буде процвітати, наш промисл буде розростатись, українські робітники й інтеліґенція знайдуть працю у своїх підприємствах, широкий український загал діставатиме добрі продукти; а попри те все зростатимуть наші фінансові інституції. Гріш, та економічна кров, кружлятиме в українськім орґанізмі й обслуговатиме всі суспільні шари українського населення. Вслід за тим ми підноситимемось не лише фінансово, але й національно. Бо матимемо гроші удержувати наші найріжнородніші українські інституції, а також будемо набирати певности до себе самих що ми вміємо завідувати собою.

ПОПЕРЕДНІ ДОСВІДИ.

Треба зазначити що та засліплена польська дурійка, яка не зносить українського слова і всього, що українське, вже передтим посередньо помогла нам відірватись від державного традиційного „жолоба" і стати на шлях власної економічної розбудови. Поляки, як тільки підбили українські землі, почали в скажений спосіб викидати з державних посад українських службовиків. А українські державні службовики, як нам відомо, в своїй переважаючій більшості творити українську інтелеґентну верству. Поляки думали, що, викинувши українців з посад, вони тим знищать нашу інтеліґентну верству. Тимчасом та верства кинулась до своїх економічних джерел і почала творити свої копераціви, фабрики, банки. За кільканацять літ вони, не звертаючи уваги на гнет з боку польської влади, здобули великі осяги в промислі, торговлі і фінансах.

ТЕПЕР ПОМАГАЮТЬ ВИХОВУВАТИ ПУБЛИКУ.

Помігши своєю глупотою і засліпленістю українцям створити український промисл і торговлю, поляки тепер помагають нам виховувати широку публику і, як було подано на початку в новинці, вони викидають українців зо своїх склепів, коли почують від них українське слово. Отож ті гроші, які українці задумували витратити в їх склепах, вони несуть до українських склепів.

Такі самі дурниці поляки роблять і в своїй політиці супроти українців. Вони давлять українців і хочуть їх винародовити. Вислід буде такий сам, як з українським промислом і торговлею. Вони не винародовлять українців, тільки сконсолідують їх і настроять їх крайньо вороже проти себе. Великий український нарід знайде собі приятелів. Та побачимо, як у тому майбутньому політичному укладі буде виглядати маленька Польща...

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Враження з фільми „Маруся".

Вітер віє, завиває, снігова метелиця мете, світу Божого не видно, а наші українці з Ню Йорку й околиць не зважають на таку непогоду і великою громадою в четвер вечором, 24. листопаду ц. р. їдуть до готелю Астор, щоби бачити нову фільмову драму „Маруся". Ця картина створена тут, в Америці, заходами Української Фільмової Корпорації. І справді, люди не жалували, що прийшли. Старим краянам фільма зворушила серце, нагадала давнє минуле. Молодим відкрила красу незнаного краю, красу вбрання, звичаїв, чарівних пісень, танців.

Всі дієві особи — за дуже малими винятками — аматори і, видно, провідники того діла доклали великої творчої праці й терпіння, щоб довести до кінця як слід задуману картину. Є багато сценок дійсно правдивого мистецтва. Вокальна частина виведена дуже багато і виконана так художно, що напевно в старім краю, якщо ця фільма буде там показана — фахівці фільмового діла позавидують. Гуртових сцен — колядники, хорові, вечерниці, танці, здається, ліпше вивести не можна. Співи й музика побивають гру дієвих осіб. Якщо відняти перше і друге, то з драми мало що останеться. Нераз трапляється, що дієві особи дуже скоро говорять і зрозуміти їх трудно. А рухи ніби невиразні, не скінчені. Кілька моментів, дійсно драматичних, незамітно пропали, бо не виконані, як належиться. Є таке враження, що режисер старався якнайменше тратити фільми. Та через те, на жаль, можна недбало віднестись до драматичної частини. А це дуже, дуже важно, спеціяльно в цій штуці.

Хіба хати в селі знадвору однакові? Стіни рівненькі; вікна великі і однакові; дахи однакові? Все новеньке, чистеньке. Худоби крім двох запряжених коней, не видно. Хоч би курка, чи собака, перебігла вулицею. Ці дрібниці додають краси природі села. Всі прибори в середині в хатах, і одежа на людях, дібрані старанно й артистично.

Так якось непримітно промелькнули дві години, фільма скінчилась, досадно було лишати салю. Хотілося дивитись і слухати рідної мови, співів ще та ще. „Маруся" це найкраща українська фільма, яку ми до цього часу тут на чужині бачили на екрані.

Гавриїл Кобзар
(Нюарк, Н. Дж.)

—o—

БРИДЖПОРТ, КОНН.

Протестаційне віче.

Дня 13-го листопаду ц. р. заходом укр. прав. церкви відбулося в нас протестаційне віче проти Польщі, яка в ганебний спосіб нищить усе, що українське. Віче відкрив і ним проводив місцевий парох, о. Андрій Бек. Прочитавши пастирський лист епископа У. П. Ц. Америки, Кир Богдана, в справі переслідування української православної церкви на західніх землях під Польщею, в коротких та палких словах він пояснив вагу і значіння протестаційного віча, яке є виразником співчування долі та недолі наших братів на рідних землях. Опісля покликав богослова У. П. Ц., Івана Білинського, який виголосив головну промову.

Бесідник, зясувавши два ювилеї, один 950-ліття хрещення України, а другий 20-ліття національного зриву, стримався при подіях, які відбуваються в Карпатській Україні. З черги обговорив положення українців та православної церкви під Польщею. Населення Холмщини, Волині, Полісся і Підляшшя, яке стануло в обороні батьківської віри, було в брутальний спосіб побите, помордоване та масово виарештуване варварським урядом Польщі, яка сміє надавати собі імя „передмуря культури і християнства". Обговорюючи справу Карпатської України, бесідник сказав, що вона стане Піємонтом української нації.

Переведена збірка на допомогову акцію принесла $23.97.

О. Андрій Бек відчитав резолюції, які приявні одноголосно приняли.

Відспіванням „Ще не вмерла Україна" закінчено віче.

Жертвували по $1: о. А. Бек, Й. Вовк, Ю. Демчак, С. Бідний, Т. Красіцький, Агафія Ватер, Ф. Папроцький, П. Сливінський, І. Глива, І. Максимів, Т. і Михайлина Тешко, В. Мусяк, В. Папроцький, Д. Гернявський, Л. Бих, Ф. Щедловський, М. Мороз, М. Велигорський; по 50 ц.: М. Яцишин, Г. Монюк, Й. Підлуський, Д. Постоловський, Марія Кіндратів, І. Шевчук, В. Щербатюк; по 25 ц.: М. Подоляк, П. Кринюк; дрібними $1.72.

М-шович.

БОСТОН, МАСС.

Жертви на будову У. Н. Дому в Озірній.

Хоч підбили вороги наш нарід і пробують його здавити; то він борониться всіми способами. Одним з таких способів є будування Народніх Домів і читалень „Просвіти" по наших селах і містах, у яких наше українське населення дістає ту просвіту, яку забороняють йому вороги.

Серед інших сіл та містечок не лишилось позаду і наше містечко Озірна. В 1932 році збудували наші брати в своїм містечку Дім „Просвіти". Наші виходці з Озірної, що перебувають тепер в Америці, поспішили їм з поміччю і незадовго дім був готовий. Він став вогнищем усякої української народньої роботи. Скоро показалося, що дім замалий і треба будувати другий дім, в котрім на першому поверсі містились би кооперативні і молочарські склепи, а на другім поверсі величава концертова саля. Тягнулася та справа кілька літ, аж доки наші озірняни не дістали з воєвідства дозволу.

По тяжких трудах вони приступили до будови такого дому, що міг би задоволити всі їх орґанізаційні потреби. Тепер ми, виходці з Озірної, що живемо в Бостоні, знов зрозуміли, що наші брати невсилі власними трудами й жертвами здвигнули такий дім, тож на їх прохання ми поспішили їм з поміччю. Ми перевели збірку і зараз вислали на руки будівельного комітету в Озірній $175.

Тепер доносять нам, що новий дім уже готовий, а на закінчення мусіли затягнути позичку. Покриття на дах купили за свої гроші Олекса Берестецький з дружиною.

Ось так у той час, коли на рідних землях знаходяться такі українські патріоти, що віддають велику частину свого майна на народні цілі, тут в Америці, і то в нашій бостонській громаді, ми маємо між собою такого руїнника і донощика, що говорить, що нам такого Дому „Просвіти" в Озірній не треба, бо там будуть завідувати „фашисти". Які „фашисти", звідки (чи з Італії?), цього згаданий руїнник ні сам не вміє вияснити, ні не дасть собі вияснити. Та що з дурнем говорити на розум, коли розуму в нього нема. Цей руїнник величає себе „радикалом". Та крім свого „радикальства" він займався ще й тим, що потайки висилав ріжні листи до польських чинників з доносам про роботу українців. У висліді польська влада закрила старий дім в Озірній і розвязала „Просвіту", а наші озірнянці мусять зводити боротьбу за те, щоб її знов відкрити. Колись ті руїнники підуть під народній суд і дістануть таку кару, на яку заслужили.

Проте вкладки на будову нового дому в Озірній наші еміґранти в Америці збирають далі. Тут подаю імена жертводавців, які зложили жертви на мої руки: о. О. Вонс, С. Коцюба по $2; о. прот. П. Корсуновський, К. Года, П. Качмар, Маруся Гоцівна, І. Коцюба по $1. Разом $10. Всі згадані жертводавці живуть у Сейнт Пол, Мінн. Цю суму переслала на мої руки Маруся Гоцівна. В Бостоні зложили по $5: Н. Давискиба, Т. Хархут; по $2: Г. Костецький, Націоналіст; по $1: Оліянка Старушок, М. Давискиба, Параня Вонс. Разом $27, які вислано до комітету будови дому в Озірній.

Притім пригадую, що збірки треба продовжати. Їх можна складати або на мої руки, або слати впрост до теперішнього касієра будівельного комітету в Озірній, Петра Козовика. Як мені відомо, українські виходці з Озірної, що перебувають у Канаді, вислали на ту ціль $100.

Н. Давискиба.

УКРАЇНСЬКА СТРІЛЕЦЬКА ГРОМАДА В ЗЛУЧ. ДЕРЖ.

РІЧНИЙ ЗЇЗД

Річний Зїзд Стрілецької Громади в Злучених Державах відбудеться в неділю, 25. грудня ц. р., точно в годині 12. в полудне, в Ню Йорку, в домівці Фільмової Студії, UKRAFILM, 747 BROADWAY, NEW YORK, N. Y.

На Зїзд може прибути кожний дійсний член Стрілецької Громади.

Всі Стрілецькі Гуртки мають надіслати до Зїзду точні звіти праці.

Головна Управа Стрілецької Громади в Зл. Державах.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Д. Х., Голйок, Масс. — В звіті жертводавців на Карпатську Україну має бути Василь Бойко, а не С. Босик.

Ю. М. Ш., Дітройт, Міш. — Допис піде. Спростування не належить до нас, тільки до того часопису, в якім зайшла помилка.

М. Ц., Ню Йорк, Н. Й. — Вашого листа не можемо помістити, бо він зачіпляє приватний бизнес. Відповідно до американського закону, поступовання згаданого Вами чоловіка не є незаконне. Одиноким на це ліком є місцева публична опінія.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. Останні цього року місячні збори Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 270., відбудуться в четвер, 15. грудня, в годині 7:30 ввечір, в У. Н. Дому, 181-183 Фліт ул. Всі члени мають вирівняти свої місячні вкладки по кінець цього року. На тих зборах буде назначений день річних зборів. — М. Баран, секр.

БАЙОН, Н. ДЖ. Річний мітінґ Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 281., відбудеться в пятницю, 16. грудня, точно в годині 8. вечором, в У. Н. Домі, 33-35 Вест 19. вул. Просимо всіх членів прийти на означений час, бо маємо важні справи до полагодження. Буде вибір нового уряду на 1939. рік. Просимо членів, котрі довгують, вирівняти свій довг. Не явившийся член підпаде карі 1 дол., а урядник 2 дол. — Ів. Довгань, предс.; Мих. Чмир, кас.; Л. Бачинський, секр.

ДЕСЛОДЖ, МО. Річні збори Бр. св. Николая, від. 225., відбудуться в неділю, 18. грудня, в гали церковній, в годині 12:30 пополудні. Кожний член має явитись, бо є справи до полагодження і буде вибір нового уряду на 1939 рік та справоздання з доходів і розходів. Прошу членів привести й уписати своїх дітей до У. Н. Союзу, як до свого доброго батька, а не вписувати по чужих компаніях. — М. Іванко, предс.; О. Копач, секр.

МІНЕАПОЛІС, МІНН. Річні збори Тов. Зап. Січ, від. 385., відбудуться в неділю, 18. грудня, в церковній гали, 6. Ave. і University, N. E., точно 2:30. Кожний член повинен явитись, бо буде справоздання і вибір уряду на 1939. рік. Тепер добра нагода вступити в члени Тов. і У. Н. Союзу. Вступ вільний. — П. Ґреськів, предс.; О. Козак, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. Річні збори Сестр. Благовіщення, від. 125., відбудуться в неділю, 18. грудня, в годині 1. пополудні, в парохіяльній гали при Оклей і Райс ул. — А. Куропась, предс.; Р. Попадюк, кас.; І. Подола, секр.

СТ. ДЖОЗЕФ, МО. Річні збори Тов. Запорозька Січ, від. 355., відбудуться 18. грудня, в звичайній гали, в 2. годині пополудні. Обовязком є кожного члена і члениці явитись на час означений і бути конечно на зборах, бо то не є звичайні, а річні збори. Старий уряд має здати звіт за 1938. рік по чім буде вибір нового уряду на 1939 р., як також є справи до полагодження і потвердження статуту місц. відділу. Не приявний член підпадає карі згідно зо статутом. — С. Юркевич, предс.; Ф. Солоничний, кас.; П. Занько, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. Річні збори Бр. св. Василія Великого, від. 214., відбудуться в суботу, 17. грудня, в год. 7. вечором, в галі під ч. 29 S. Halsted St. Проситься всіх членів конечно прийти на ці збори, бо є важні справи до порішення. Буде справоздання старих урядників за минулий рік з їх діяльности. Отже кожний член має явитись на час. Також буде вибір нового уряду на 1939. рік. — Стефан Семерак, предс.; Василь Зеліско, кас.; Іван Паславський, секр.

ҐЕРИ, ІНД. Річні збори від. 100. відбудуться в неділю, 18. грудня, в 2. годині пополудні, в International Institute, 15th & Madison St. Напоминається довгуючих членів, щоби були ласкаві вирівняти свої старі довги, як позичкові так і за членські вкладки. На зборах буде справоздання і вибір нового на 1939. рік та багато важних справ. Членських вкладок по зборах не будеться принимати. Хто не може бути присутний на річних зборах, то має свої вкладки переслати до секретаря перед зборами. — Стефан Стечик, предс.; Андрій Цебак, секр.

ЙОНҐСТАВН, О. Річні збори Бр. св. Петра й Павла, від. 274., відбудуться в неділю, 18. грудня, в год. 2. пополудні. Кожний член і члениця повинні явитися на збори, бо є важні справи. Буде звіт урядників за минулий рік і звіт контрольорів та вибір нового уряду на 1939. рік. Члени повинні вирівняти свої залеглости, щоби не переносити довг на новий рік або суспендувати. Кожний член повинен привести хач одного нового члена, старшого або дитину. — Мих. Волощак, предс.

КАНЗАС СИТІ, КАНЗ. Річні збори Бр. св. Володимира, від. 323., відбудуться в неділю, 18. грудня, в годині 1. пополудні, під ч. 38 Савт 5. улиці. Проситься всіх членів прибути на означений час, бо є важні справи до полагодження. Напоминається довгуючих членів, щоби вирівняли свої залеглости, бо в противнім разі поступиться згідно зо статутом. — Василь Феден, предс.; Теодор Боруцький, кас.; Дмитро Кархут, секр.

КЕМПБЕЛ, О. Річні збори Сестр. Пресв. Діви Марії, від. 119., відбудуться в неділю, 18. грудня, в 2. годині пополудні. Кожна члениця обовязково має прибути на річні збори, бо є досить важні справи до полагодження. Буде справоздання з цілого року і вибір нового уряду на 1939. рік. Проситься привести хоч по одній новій члениці на наші збори, щоби були приняті ще цього року. Кат. Лисиганич, предс.; Марія Сокіл, кас.; Марія Білан, секр.

СТ. ЛУІС, МО. Річні збори Бр. св. Володимира, від. 179., відбудуться в неділю, 18. грудня, в 1. годині пополудні. Уряд просить усіх членів прибути на іц збори, бо є богато справ до полагодження. Також буде вибір нового уряду на 1939. рік, тому приявність усіх членів конечна. Не явившийся член підлягає карі згідно зо статутом. — В. Ґолдак, секр.

ІСТ СТ. ЛУІС, ІЛЛ. Річний мітінґ Бр. св. Михаїла, від. 308., відбудеться в неділю, 18. грудня, в годині 1. пополудні, в У. Н. Домі, 1020 Н. 9. вулиця, Іст Ст. Луіс. Кожний член, що не прийде на той мітінґ, заплатить кару 1 дол., а урядник 2 дол. — Іван Селяник, предс.; Семен Коробій, кас.; Петро Івасишин, секр.

ЛОРЕЙН, О. Річні збори Тов. У. Н. Союзу, від. 50., відбудуться дня 18. грудня, в годині 1. пополудні, в гали, де звичайно. Проситься членів прийти на збори як один, бо є важні справи до полагодження. Контр. комісія здасть справоздання за 6 місяців. Також буде вибір нового уряду на 1939. рік. Кожного члена присутність конечна. — Микола Сикута, предс.; Микола Волошанський, кас.; М. Шемичек, секр.

МІЛВОКІ, ВІС. Річні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 103., відбудуться в суботу, 17. грудня, в годині 6:30 вечором, у церковній гали, 1231 Вест Скот ул. Проситься всіх членів і члениць прийти на збори і вирівняти свої вкладки та вибрати на 1939. рік такий уряд, щоби мав довіря у членів, а члени до уряду. Члени, що ще не вписали своїх дітей, нехай упишуть тепер, бо нема ліпшої організації як У. Н. Союз. Приведіть своїх старших знайомих, нехай будуть членами У. Н. Союзу, бо в кожнім разі У. Н. Союз дасть поміч своїм членам. — Михайло Адамчук, секр.

ЙОНҐСТАВН, О. Річні збори Бр. св. Арх. Михаїла, від. 140., відбудуться в неділю, 18. грудня, в 1. годині пополудні, в гали, де звичайно. Уряд і контроля здадуть звіт за минулий рік і буде вибір уряду на 1939. рік. Проситься членів і члениць прибути на означений час. Догуючих членів напоминається вирівняти свої залеглі вкладки. — Ст. Роган, предс.; Мих. Когут, кас.; В. Терлецький, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. Річні збори Бр. Рождества Пресв. Богородиці, від. 259., відбудуться в неділю, 18. грудня, в годині 2. пополудні, в галі парохіяльній, 4950 С. Палайна вул. Проситься всіх членів прибути на збори. На річних зборах буде вибір уряду на 1939 рік і справоздання уряду за 1938. рік. Тому кожного члена присутність на зборах конечна. Також буде багато інших справ до рішення. — Андрій Фоца, секр.

ДОНОРА, ПА. Річні збори Бр. св. О. Николая, від. 232., відбудуться в неділю, 18. грудня, в годині 12:30 пополудні, в гали литовській, 234 Тамсон Евеню. Просимо членів, щоби прийшли хоч на річний мітінґ, бо контрольори будуть здавати справоздання і будеться вибирати новий уряд на 1939. рік. Будеться принимати нових членів без вступного. Довгуючі члени нехай вирівняють свій довг, бо інакше будуть суспендовані. Котрий член не прийде на річний мітінґ, буде караний 50 ц., а урядник 1 дол. — Іван Піхота, пр.; Михайло Ріпка, кас.; Стефан Сенко, секр.

ҐВІЛІНҐ, В. ВА. Річні збори Сестр. Неоустанньої Помочі Преч. Діви Марії, від. 212., відбудуться в неділю, 18. грудня, на гали церковній, зараз по Сл. Божій. Проситься всіх члениць прийти на збори, бо будуть важні справи до полагодження і буде вибір уряду на 1939. рік. Члениця, що не явиться, заплатить кари 50 ц., а урядниця 1 дол. — Марія Канюк, предс.; Марія Вітенко, кас.; Катерина Бліш, секр.

ГАМТРАМК, МІШ. Річні збори Тов. Згода, від. 20., відбудуться в неділю, 18. грудня, в годині 1. пополудні, в Українській Хаті, на Grayling ул. Проситься всіх членів прибути на ті збори, бо мається вибрати новий уряд на 1939. рік і вак само є важні справи до поправи старих ухвал і вложити деякі нові ухвали на 1939 рік. Не прибувші члени на ті збори будуть карані згідно зо статутом. Проситься довгуючих членів вирівняти свої довги, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Дм. Білик, предс.; Н. Триш, рек. секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. Річні збори Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 252., відбудуться в неділю, 18. грудня, в годині 1. пополудні, в парохіяльній гали, 1944 Ірі ул. Обовязком всіх членів і члениць є прийти на річні збори, бо є важні справи до вирішення. Також буде вибір уряду на 1939. рік. — І. Маґас, предс.; Н. Батюк, фін. секр.; Н. Хомин, рек. секр.; А. Багрій, кас.

СЛИКВІЛ, ПА. Річні збори Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 126., відбудуться в неділю, 18. грудня, точно в годині 1. пополудні, в гали церковній. На порядку деннім буде справоздання урядників і контр. комісії з цілорічного діловосдтва і вибір уряду на наступний рік та інші біжучі справи. Просимо довгуючих членів виповнити свії залеглости, бо в противнім разі поступимо з ними згідно зо статутом. Член, котрий не явиться на згаданих зборах, буде караний після ухвали на минулім мітіґу. — Ів. Пендлишак, предс.; Григорій Дидів, секр.-кас.

ДЕРРИ, ПА. Бічний мітінґ Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 113., відбудеться в неділю, 18. грудня, в годині 1:30 пополудні, в Укр. Хаті на Owens Ave. Просимо всіх місцевих і позамісцевих членів явитись на ті збори. Буде вибір нового уряду на 1939. рік. Буде справоздання урядників з цілого діловодства за минулий рік. Пригадується довгуючим, щоби прийшли й вирівняли свої вкладки, щоби не переносити довгу на наступний рік або наражуватися на суспензу. Кожний член повинен привести хоч одного нового члена і записатися до У. Н. Союзу. Вступ вільний, то є без оплати лікаря. — Дмитро Хохла, предс.; Андрій Куземчак, кас.; Йосиф Біланич, секр.

ДУРГАМВІЛ, Н. Й. Річні збори Тов. Рільник, від. 188., відбудуться в неділю, 18. грудня, в годині 2. пополутні. Проситься всіх членів явитися на означений час. Буде вибір уряду на 1939. рік. Кожний член має бути хоч раз у році на зборах. — Й. Сохан, предс.; М. Крохмалюк, кас.; Т. Харітон, секр.

ОБОРН, Н. Й. Річні збори Бр. св. О. Нивколая, від. 38., відбудеться в неділю, 18. грудня, в годині 1:30 пополудні, у власнім домі. Проситься членів прийти на ті збори. Будуть важні справи до полагодження. Просимо вирівняти довг до Братства і до Союзу. Буде справоздання за 1938. рік і вибір нового уряду на 1939. рік. Кожний член повинен привести нового члена до Братства і до Союзу. Котрий член не буде на річних зборах, буде караний після статута. — Андрій Бископ, предс.; Василь Довжицький, кас.; Яким Смоляк, секр.

НЮ КЕСЛ, ПА. Річний мітінґ відділу 74. відбудеться 17. грудня, в годині 7. вечором, в галі церковній на Roze Ave. Всі члени мають явитися і виповнити свої довги та полагодити всі потрібні справи. Проситься привести нових кандидатів, щоби вступили до Союзу. Тепер на це добра нагода. Вступ вільний. — О. Вересюк, секр.

АЛИКВІПА, ПА. Річні збори Бр. св. О. Николая, від. 120., відбудуться в неділю, 18. грудня, точно в годині 2. пополудні, в гали, де звичайно. Обовязком є всіх членів прибути на цей мітінґ, бо буде звіт контролі і вибір нового уряду на 1939. рік, і також багато інших справ до полагодження. Напоминаємо довгуючих членів, щоби прийшли й вирівняли свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — О. Ревть, секр.

НОРТУМБЕРЛЕНД, ПА. Річні збори Бр. св. Михаїла, від. 357., відбудуться в неділю, 18. грудня, в 2. годині пополудні, в домі під ч. 20 Кінґ ул. Обовязком є кожного члена прийти на збори на час. — А. Возний, секр.

ОБОРН, Н. Й. Річні збори Тов. Запор. Січ, від. 283., відбудуться в неділю, 18. грудня, в годині 1. пополудні, в Товариськім Домі, 135 Вашингтон ул. Проситься всіх членів і члениць прийти на означений час, бо є важні справи до полагодження. Рівнож буде вибір нового уряду на 1939. рік. Просимо, хто з членів має знайомих, що ще не є членами У. Н. Союзу, то приведіть на збори, а ми їх рдо впишемо до У. Н. Союзу і до Товариства. Проситься членів вирівняти свої залеглости, щоби не переносити довгу з року на рік. — Василь Лучка, кошовий; Андрій Шварик, скарбник, Михайло Курій, фін. секр.; Григорій Мулик, рек. секр.

СІМПСОН, ПА. Річні збори Бр. св. Василія, від. 43., відбудуться в неділю, 18. грудня, в 2. годині пополудні, в домі п. Григорія Коваля, 62 Owego St. Проситься всіх членів прийти і вибрати новий уряд на 1939. рік. — Григорій Коваль, предс.; Марія Держанович, кас.; Анна Городиська, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Річні збори Тов. Запорозька Січ, від. 117., відбудуться в суботу, 17. грудня, в годині 8. ввечір, в гали під ч. 30 Іст 7. вулиця. Проситься всіх членів прибути начас і вирівняти свої вкладки. Уряд здасть справоздання за минулий рік і контр. комісія здасть справоздання. Буде вибір нового уряду на 1939. рік. Хто має приятелів, знайомих або дітей, котрі ще не є членами, хай приведе на збори й впише в члени У. Н. Союзу. Вступ вільний. Не явившийся член заплатить кару 1 дол., а урядник 2 дол. — С. Кучма, предс.; Гр. Стефанишин, фін. секр.

СТЕМФОРД, КОНН. Річні збори Бр. св. Арх. Михаїла, від. 350., відбудуться в неділю, 18. грудня, в церковній галі, 135 Greenwich Ave., в 5. годині ввечір. На тих зборах буде присутний п. А. Маланчук, організатор У. Н. Союзу на стейт Конн. Уряд здасть справоздання за цілий рік і будуть інші важні справи справи. Також буде вибір нового уряду на наступний 1939. рік. Тому обовязком кожного члена є бути приявним на тих зборах точно в означенім часі. Напоминаємо довгуючих членів, щоби вирівняли свої місячні вкладки, щоб не переносити на наступний рік. На річних зборах будемо принимати нових членів без вступного. Не приявний на зборах член буде підлягати карі після статута. — Василь Карий, предс.; Василь Блащук, кас.; Ілько Михайлишин, секр.

ПОРТ ДЖЕРВИС, Н. Й. Річний мітінґ Бр. св. Арх. Михаїла, від. 198., відбудеться в неділю, 18. грудня, в гали фаерманській на Пайк стр. Проситься всіх членів і члениць прийти на означений час, а то в 5. годині пополудні, й не відтягати годину пізніше. Є важні справи до полагодження та вибір нового уряду. Проситься привести зо свобою нових членів, щоби їх уписати до У. Н. Союзу. Не приявний член на річнім мітінґу підпаде корі 50 ц., а урядник 1 дол. — Даниїл Потятинський, предс.; Григорій Лисяк, кас.

ДЕНБУРИ, КОНН. Річні збори Бр. св. О. Николая, від. 381., відбудуться в суботу, 17. грудня. В годині 3. збірка вкладок, а в годині 3:30 розпічнуться наради. Буде вибір нового уряду на 1939. рік. Повідомляю членів, що на ті збори прибуде організатор У. Н. Союзу, А. Маланчук, тому конечність вимагає, щоби кожний член і союзовець прийшов на ті збори; за неприсутність кара: урядник 2 дол., члени ісоївовці 1 дол. Кожний член має вирівняти свою залеглість, бо на другий рік жадної залеглости не узгляднюється. — М. Маркович, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Річні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 83., відбудуться в неділю, 18. грудня, в годині 1. пополудні, в домі У. А. Горожан, 847 Норт Френклин ул. Проситься членів прибути на ці збори. Контр. комісія здасть звіт з товариського майна за цілий рік. Буде вибір уряду на наступний 1939. рік. Справоздання урядників за цілий рік їхньої праці. — Мих. Ковчик, пр.; Дмитро Дубчик, кас.; Семен Чорномаз, секр.

ВЕСТ НЮТОН, ПА. Річні збори Бр. св. О. Николая, від. 255, відбудуться в неділю, 18. грудня. Кожний член обовязаний явитися на збори під карою 1 дол. — Василь Світний, секр.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. Річні збори Бр. св. О. Николая, від. 104., відбудуться в неділю, 18. грудня, точно в 3. годині пополудні, в Народнім Домі. Проситься всіх членів, місцесцевих і позамісцевих, прибути на ці збори конечно, бо є важні справи. Буде справоздання уряду і контр. комісії з діловодства за цілий рік. Буде вибір нового уряду на 1939. рік. Проситься всіх членів, хто має дитину до перепису в старші члени, або дитину вписати до молодечого департаменту, зробити це в тім році. Так само хто має нового члена, просимо привести на збори, так, щоби показати і на місце тих членів, що померли в У. Н. Союзі, доповнити в 1938. році. — М. Вітів, предс.; І. Ворона, кас.; Г. Мисак, секр.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

ШІКАҐО, ІЛЛ.

На Карпатську Україну.

Члениці жіночої гетьманської Січи ім. княгині Ольги влаштували в честь своєї секретарки Анни Штим, з нагоди її уродин, несподівану забаву. Бо згадана секретарка щиро працює не лише в нутрі своєї організації, але й для загально народньої справи. На тій забаві тостмайстром був П. Лефтюк, котрий покликав до слова гостей. Гості в своїх промовах не забули також і про рідний край і з тої нагоди зложили дар на Карпатську Україну. Жертвували по $1: К. Васильців, В. Сидорик, М. Леськів, Г. Темчук, Тутчак, С. Маривів, Н. Тимуш, Розалія Попадюк, І. Дзіваковський, пані Стрижак, М. Чуба, В. Курта, Анна Штим, Й. Литвин, В. Варій, Н. Козак, Н. Марчук, В. Гриньків, І. Шкраба, М. Пришляк, Т. Курко, Барич, Анна Даркота, Й. Федун, Н. Ґудз, М. Демків, С. Прокопів; по 50 ц.: І. Павлюк, В. Магомета, Д. Шмирко, К. Бігун, Рублевська, Куміш, Павлавський; І. Левтюх 25 ц. Збіркою занялися пані Р. Сидорик і В. Гриньків. Загальна сума $32, які вислано через Обєднання на Карпатську Україну.

ТАРЗАН СМІЛИВИЙ. (82)

Коли зза гори висунувся Тарзан, його зустріла окриком Нкіна. Вона ціла була дуже зворушена. Скорими малпячими звуками, зрозумілими тільки Тарзанові, вона почала розказувати про те, що „білий чоловік" пробував застрілити Тарзана. Тарзан слухав цього і нишком сміявся. Він знав, що Нкіма це щиро говорить. Але він також знав, що Нкіма нераз мала хоробливу уяву.

Коли Нкіма дуже поденервувалась, вона тратила розсудок і тоді бачила такі речі, які ніколи не бували. Тому й тепер Тарзан не вірив Нкімі, а нишком собі думав, що Джеф певно хотів сполювати дичину і намірився в неї. А Нкіма пояснила собі це на свій лад і побігла до Тарзана. Та Нкіма була незадоволена зо спокою Тарзана, з яким він її слухав.

Замісць того, щоб щось робити, він положився на землі і почав відпочивати. Рука його ще боліла і він думав відпочинком дати їй можність видужати. А Нкіма, полютившися ще трохи на „білого чоловіка" і побачивши, що це Тарзана цілком не зворушує, і собі притихла. Вона Тарзанові вірила більше, ніж власним очам. Коли Тарзан не зворушується, то видно нема чого, думала вона собі.

Тарзан думав, що Джеф пішов на полювання і взяв зо собою Марію. Його трохи дивувало це, що Джеф так скоро подужав. У той спосіб одужували тільки дикі звірі, або люди з дуже сильним здоровлям. Та Джеф з Марією фактично не пішли на полювання, тільки подалися в напрямку побережжя. Знайшовшись на самоті, Джеф нагло притягнув Марію до себе і хотів її поцілувати.